

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

✠ VIRGIL ONIȚIU

Un dascăl mare și bun al multor generații românești s'a dus în mormânt. Virgil Onițiu, care a fost o podoabă a clasei noastre culte, o energie în mers a făcliei care peste un sfert de veac a răspândit lumină pentru atâtea odrasle ale poporului românesc — a murit Joi seară, 21 Octombrie la Brașov, și Sâmbătă a fost condus la locașul de veci, plîns de elevi, de profesori și de un neam întreg.

În deosebi de grea este pierderea pentru gimnaziul din Brașov, al cărui director a fost regretatul Virgil Onițiu, timp de 21 de ani. Este al patrulea profesor ce-l răpește moartea numai în interval de un an așezămîntului nostru de cultură din Brașov, 3 profesori: Al. Bogdan, Micula și Nistor au murit moarte de erou pe câmpul de luptă, iar acum moare Virgil Onițiu în exercițiul misiunii lui nobile, de luminator al poporului.

D. Vasile Goldiș, directorul »Românului« care a cunoscut de aproape calitățile distinse ale decedatului, ca fost coleg atîția ani al lui în corpul profesoral din Brașov — se exprimă astfel despre cel ce a fost Virgil Onițiu:

Virgil Onițiu are să rămână pentru toate vremurile acela, care a trecut marele liceu român din Brașov prin cele mai iminente primejdii ale prefacerii dintr'o școală modestă a lui Ioan Popazu într'un institut ocrotit de legile statului, care prin istețimea conducătorilor acelui institut de cultură românească a fost silit să recunoască dreptul lui la existență. Creiat la 1861 în umbra ocrotitoare a absolutismului prin străduința înflăcărată a marelui Andreiu și cu ajutorul luminatului protopop Ion Popazu al Brașovului, după anii 1885 gimnaziul din Brașov a ajuns să lupte cu legile făcute în statul nostru pentru regularea școalelor medii și a trebuit să se conformeze dispozițiilor ici coale foarte riguroase ale acelor legi. Se cereau profesori cu diplome de stat, se cerea plățirea profesorilor în conformitate cu exigența vremilor și asemenea celor dela stat, se cerea completarea la

numărul prezent al profesorilor. Renta, ce în temeiul unor drepturi istorice o primea liceul brașovean dela statul român, chiar dela înființarea sa, era primejduită prin politica șovinistă a baronului Bánffy. Pensia profesorilor, a văduvelor și orfanilor lor ajunsese la pragul unei regulări noi, care cerea iarăși jertfe enorme și în Brașov — certuri pentru locurile din Eforie și pentru președinția ei.

Și din toate acestea greutate enorme liceul român din Brașov a ieșit sănătos și teafăr. Azi profesorii au lefuri și bani de cvartir, ca cei dela stat, azi catedrele sunt complete, renta statului român asigurată, profesorii toți la fondul de pensie al statului, ocrotiți ei, văduvele și orfanii lor.

Corpul profesorilor din Brașov a publicat următorul anunț mortuar:

Ne împlinim o datorie de nespusă durere anunțând tutuor prietunilor culturii neamului nostru trecerea la cele eterne a neuitatului nostru Virgil Onițiu, director al școalelor secundare gr. or. române din Brașov, membru corespondent al Academiei Române, președinte al Secției Literare a Asociației Pentru Lit. și Cultura Poporului Român etc. întâmplată în seara zilei de 21 Octombrie 1915, în al 51-lea an al vieții și al 26-lea al funcționării sale ca profesor.

Fatalitatea a voit ca tocmai în anul celor mai grele încercări, pe care le-a îndurat vre-odată școalele noastre, să fie lovite în ce aveau mai prețios: în mândria lor. L-au pierdut tripește, dar a rămas între noi sufletește. Mîntea sa luminată, inima sa largă, sufletul său idealist, exemplul său viu de omenie și devotare rară chemări sale altruiste, nu se vor uita ușor. Iar sporul de suflet cinstit, idealist, vecinic activ, pe care atâtea generațiuni l-au dus, în curs de 25 de ani, din școalele a căror cărmă și podoabă a fost, îi vor asigura pentru totdeauna recunoștința acestora, precum și locul de frunte ce i se cuvine în istoria culturală a neamului nostru.

Iubit coleg și director, Dzeu să-ți facă parte în împărăția luminii fără umbră, de odihna pe care înzadar ai căutat-o în lumea aceasta vremelnică!

Brașov în 9/22 Octombrie 1915. Corpul profesorilor dela școalele secundare gr. or. române din Brașov.

DIN ROMÂNIA

Ce acușări aduce d. Filipescu ministrului de război

În violentul discurs ce l'a ținut d. N. Filipescu la inaugurarea Clubului »Federației Unioniste« — d-sa fără nici o considerație a lovit și a adus cele mai grave acușări d-lui Răducanu, întâi în calitate de ministru de război, și apoi ca prim ministru și conducător al tratativelor diplomatice.

Intre altele, d. Filipescu a afirmat:

Voi cerceta azi două chestiuni:

Pregătirea de război, cu privire în special la munițiuni și atitudinea noastră în politica externă.

Voi discuta chestiunea munițiunilor, cum s'a discutat în toate statele beligerante. În țările unde nu există un control real, s'au înlăturat miniștri cari nu au comis nici a zecea parte din greșelile comise la noi și s'a pus voinicește capăt rătăcirilor. Când a izbucnit războiul european aveam, de fiecare tun, mufe munițiuni de cât Franța, Anglia sau Rusia. În anii 1911, 1912 și 1913, d-nii generali Argetoianu, Hirjeu și cu mine am întreit stocul munițiunilor noastre. Aveam ce ne trebuie ca să intrăm în război. Totuși ar fi fost util să se mai sporească munițiunile și era indispensabil să asigurăm reînnoirea stocului. Afirm că întotdeauna am avut, cum am putea avea și acum, această posibilitate. — Dela venirea d-lui Brătianu la ministerul de război și până la izbucnirea conflagrației actuale, s'au oprit comenzile. Pomenindu-i de aceasta, am aflat dela d-sa că dacă nu s'au mai făcut comenzi, în schimb s'a sporit producțiunea Arsenalului.

Încă dela începutul lui Septembrie 1914, la bătălia de Marna, s'a văzut ce mare consumație de munițiuni de artilerie se face. Ei bine, la o întrunire publică, ținută în Iunie 1915, am spus: N'avem azi, un proiectil mai mult ca la 1 Ianuarie 1914.

Azi pot zice că am sporit stocul nostru cu abia 9 la sută. Iată tot ce s'a făcut într'un an și nouă luni. De n'ar fi decât atât și ar fi mai mult decât trebuie ca să se osîndească un guvern.

Un fapt ca acesta nu e o greșeală, e o crimă, și de crimă acuz guvernul.

Prețul unui exemplar 6 fileri.

Nu cred să fiu desmintit. Dar de mi s'ar da cumva o desmintire, cer să fac proba afirmațiilor mele înaintea unei comisii așezate exclusiv de guvern. Până la izbucnirea războiului, d. Brătianu se ocupa numai de colegiul unic și de expropriere, chestiuni mult mai importante pentru ministrul de războiu, ca apărarea țării.

Dar după izbucnirea războiului european, aceeași nepăsare criminală a părerea de necrezut. Și totuși e așa.

Cum s'a ajuns la un așa dezastros rezultat, lucru e secundar față de faptul în sine, decisiv și brutal.

De patru luni guvernul italian ne-a și

spus că nu ne va mai da nimic. Atunci ce rost a avut trimiterea d-lui general Ghenea în streinătate? Nefiind util acolo, a fost trimis numai ca să nu fie aci să nu aștepte nimic. D. colonel Rudeanu e trimis de 6 luni la Paris ca să se ocupe de niște munițiuni din cari numai o infimă parte va veni vreodată.

Toate aceste sunt deja foarte curioase. Mai curios e însă modul cum procedează guvernul nostru cu comenziile. El transmite unui reprezentant al său în streinătate ordine d'a provoca oferte, apoi d'a tăgăni dacă oferta e favorabilă. Târziu de tot el ordonă de a refuza ori de a iscăli.

rov. Numeroase contra atacuri rusești au fost respinse, am prins 3 ofițeri și 458 soldați.

Șeful Statului major.

LUPTELE DIN APUS

— Luptele aeriene. — Un mare atac german la răsărit de Reims —

Ofensiva anglo-franceză e ca și terminată. Zilele viitoare vor arăta dacă înaltul comandament francez va încerca să repurteze printr-o a doua ofensivă generalul succes pe care îl urmărește, anume străpungerea frontului german. — Comunicatul francez vorbește de un mare atac întreprins de germani pe un front de 2 km. între Pompelle și Presses, la răsărit de Reims. Acest atac — spun francezii — a fost pregătit cu îngrijire, cu forțe importante, început printr-o bombardare de artilerie prelungită cu întrebuintarea de obuze înăbușitoare. — Dar după comunicatul francez — atacul acesta german n'a reușit — ci germanii au avut mari pierderi.

Comunicatul german dela 24 Octombrie anunță următoarele noi lupte pe frontul francez:

La nord-est de Souchez, au fost respinse atacuri franceze. Detașamente cari au pătruns în pozițiile noastre au fost îndată din nou isgonite. Aeroplane dușmane au aruncat fără efect bombe asupra Ostendei și gării Noyon. Un biplan englez a fost prăbușit într-o luptă aeriană la apus de St. Quentin. Conducătorul și observatorul (ofițeri) sînt morți. Aeroplane germane, au bombardat cu vădit succes lagărul de trupe engleze din Abbeville și cetatea Verdun.

Șeful Statului major.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Lupte nemaipomenit de crâncene pe tot frontul italian —

De aproape o săptămână se desfășură pe tot frontul italian o bătălie care întrece în îndârjire și în înverșunare toate atacurile date până acum de italieni. Conducerea armatei italiene aruncă acum în front toate forțele disponibile, pentru a zdruncina odată frontul austro-ungar, care rezistă de 5 luni. După ce ofensiva anglo-franceză n'a adus rezultatul așteptat — Ententa a cerut Italiei să înceapă o ofensivă generală, în speranța că aceasta va aduce odată o mare biruință pentru Ententa. Este doar Italia, singura putere din Ententa care nu e atât de sleită ca celelalte puteri, cari luptă cu aproape un an mai mult decât Italia. Rusia e bătută și duce lipsa de munițiuni. Străduințele anglo-franceze pe frontul apusan ca și la Dardanele, au cerut numai jertfe — dar n'au adus rezultate pipăibile. Serbia cere ajutor și moare luptând eroic. A rămas dar încă Italia, să arăte ce poate când își încordează toate puterile. Ofensiva italiană este extrem de intensă pe toate sectoarele marelui front. După Höfer însă toate atacurile italiene au fost respinse.

Despre felul cum decurge ofensiva generală italiană, v. Höfer anunță următoarele pe ziua de 23 și 24 Octombrie:

În zorii zilei de 22 Octombrie, italienii au continuat cu atacurile lor extrem de aprige pe tot frontul tinutului de pe coastă. Ca și în zilele trecute

MERSUL RĂZBOIULUI

Sârbii respinși și peste drum de Orșova și Vișegrad

— Victoria în regiunea Cladova. — Bulgarii au cucerit Üszküb. — Aproape de Dünaburg — germanii au luat cu asalt orașul Illuxt. — Ofensiva generală italiană continuă. — Ce se petrece pe frontul francez. — Grecia nu face pe placul Ententei. — Situația la Dardanele. —

Făcând o comparație între rapoartele rusești și cele ale puterilor centrale soșite la 23 și 24 Oct. despre decursul luptelor din zilele din urmă pe frontul rusesc — putem spune că ambele tabere se pot mândri cu câteva succese însemnate. Așa la Lopussno rușii afirmă că au cucerit pozițiile germane austro-ungare, făcând prizonieri 138 ofițeri și 7500 soldați capturând și 2 tunuri și multe mitralieze.

La sud de Baranovicz, rușii au făcut prizonieri 20 ofițeri și 1568 soldați.

În schimb trupele austro-ungare și germane au recucerit satul Kulki, în jurul căruia s'au dat lupte strașnice. La Czartorisk, trupele aliate se apropie iară de riul Stir și au luat și satul Komarov. La nord de Dunaburg armata lui Belov a repurtat un frumos succes, cucerind orașul Illux și făcând trei mii prizonieri.

Iată ce comunică rapoartele oficiale dela 23 și 24 Octombrie despre luptele de pe frontul rusesc.

(23 Oct.) — Abstracție făcând de încercări de atacuri zadarnice la Novoalecsinieci — nu s'au produs nici erii evenimente deosebite pe frontul la sud de Kolki. La Stir luptele au luat o desvoltare favorabilă. Trupele noastre au luat cu asalt satul Kulki la vest de Czartorisk, apărat de ruși cu o îndărătnicie specială. În aceste lupte, au intervenit pe lângă glotașii austriaci și legionarii poloni, divizia 10 de cavalerie, care s'a distins în toate luptele, așa și acolo a dat dovezi de vrednicia ei. Numărul prizonierilor făcuți de trupele aliate iarăși s'au urcat cu câteva sute. La atacurile ce le-am respins pe cursul de sus al râului Szcza-ra, o divizie austro-ungară întărită de un batalion german a prins 10 ofițeri și 1600 soldați.

Höfer, mareșal locot.

Raportul german comunică:

La vârful nordic al Kurlandei, au apărut vapoare rusești cari au bombardat Petragge, Domesnees și Gipken și au debarcat forțe slabe la Domesnees. — Repetate atacuri rusești, întreprinse cu forțe puternice în regiunea la sud de Szdeve, n'au avut nici eri succes. La Duki s'au încins lupte aprige.

Armata prințului Leopold al Bavariei a respins în unire cu armata lui Linsingen, atacuri dușmane la sud de lacul Vigomovskoie, contra pozițiilor noastre dela canalul Oginski. La apus de Czatorisk. Atacul nostru e în progres. Am luat Kulki. Am prins peste 600 de ruși.

Șeful Statului major.

(24 Octombrie). — La Novo Alecsinieci am câștigat înălțimele evacuate la răsărit de Lopussno. La Czartorisk atacurile noastre progresează. Dușmanul a fost respins la Komarov. Altfel situația e neschimbată.

Raportul german comunică:

Höfer, mareșal locot.

La armata lui Hindenburg, forțele rusești debarcate la Domesnees, la apariția trupelor germane s'au urcat iară pe vapoarele lor. La nord-vest de Dunaburg, trupele noastre au respins pe dușman cu mari pierderi pentru dinșul din pozițiile lui la Schlossberg și au luat cu asalt orașul Illuxt. Rușii au lăsat în mâinile noastre 18 ofițeri 2940 soldați, 10 mitralieze și o aruncătoare de mine. La armata prințului Leopold al Bavariei nimic nou. La armata generalului Linsingen, au fost respinse repetate atacuri rusești contra poziției noastre dela Canal, la sud de lacul Vigomovskoie. La un contra atac au fost prinși 2 ofițeri și 300 soldați. La apus de Czartorisk au fost luate pozițiile dușmane dela Komarov.

toate încordările italienilor au fost zadarnice. În spre prînz, a eșuat un puternic atac dușman pe înălțimea muntelui Javorce, care în unele puncte ajunse până în pozițiile noastre. — La Krn, la Mrzli-Vrh și în alte părți ale capului de pod Tolmino s'au prăbușit în sînge noi atacuri italiene. Artileria dușmană a suferit din nou grele pierderi. Câmpul de atac al alpinilor la Kozarsce și acel al bersaglierilor la Selo este acoperit cu cadavre. Bravele noastre trupe au păstrat toate pozițiile lor. În regiunea Vlava, infanteria italiană la al treilea atac a pătruns în tranșeele noastre la Zagore, dar a fost alungate din ele fără amănare. La capul de pod Goriza, focul de artilerie dușman a ținut toată ziua și 'n contra pozițiilor noastre dela înălțimea Podgora a devenit foarte violentă, atacurile dușmane au fost respinse acolo de focul batalioanelor noastre. — Pe platoul Doberdo și pe ziua de ieri, infanteria italiană a dat asalt contra muntelui San Michele. Trei atacuri dușmane au fost respinse în mod sîngeros. Numai o singură dată dușmanul a reușit în mod trecător să pătrundă în poziția noastră. Un contra atac vehement al regimentului 43 de infanterie, a respins pe italienii pretutindeni. Muntele San Michelle a rămas ca și înainte în stăpînirea noastră. Numeroase alte atacuri urmate în tot cursul zilei pe platoul Doberdo s'au terminat cu o fugă dezordonată a italienilor. În Carintia și Tirol continuă pe tot frontul — focul de artilerie italiană. Cu cele mai grele pierderi au fost respinse trei atacuri italiene contra înălțimei Col di Lana, și la podul de graniță la sud de Schluderbach. La sud de Arabba, vînătorii imperiali din Tirol au luat cu asalt o poziție dușmană. Și apărătorii întăririlor dela Folgaria au respins toate atacurile.

Höfer, mareșal locot.

(24 Oct.) — Lupta generală la Isonzo continuă. Eri luptele de infanterie duse cu înverșunare fără pereche s'au întins și asupra capului de pod dela Görz. Iarși s'au prăbușit toate asalturile italiene de rezistența infanteriei noastre, care în efectul puternic al artileriei noastre a avut un sprijin admirabil. Italienii au avut pierderi grozave. În deosebi contra frontului Mrzli Vrh până la capul de pod Tolmino italienii au făcut eforturi disperate. Înălțimea Sant Lucia a fost în continuu atacată. Alpinii au pătruns printr'o mică parte a frontului nostru. Un contra atac viguros al regimentelor noastre 53 și 86 i-a alungat iarși pe italienii.

Höfer, mareșal locot.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună
pentru soldații răniți
i bolnavi din spitale.

RĂFUIALA CU SERBIA

— Importanța cuceririi orașului Üsküb de către Bulgari. — Trupele germane și austro-ungare au forțat trecerea Dunărei și la Orșova. — Înainte spre Arangelovaț. —

Trezește într'adevăr cea mai îndreptățită urmărire felul fulgerător cu care înaintează trupele bulgare în inima Serbiei. Pe ziua de 24 Octombrie, a venit vestea din Sofia, că armatele bulgare după lupte îndărite au cucerit Üsküb. Asta însemnează că bulgarii au străbătut în Serbia nouă, cea mai mare parte a teritoriului dela răsărit spre apus, și că trebuie să mai facă numai două zile de marș, ca să ajungă până la celalt capăt al graniței sârbești, la frontiera Albaniei, tîind astfel în două Serbia veche de cea nouă.

Pe de altă parte, trupele austro-ungare se apropie de localitatea Arangelovaț (60 km.) la sud de Belgrad.

De o mare importanță este forțarea trecerii Dunărei și 'n regiunea Orșova-Tekia, care va avea de urmărit curățirea desăvîșită a Dunărei de mine sârbești și reluarea navigațiunii.

Orașul Monastir din Macedonia a fost evacuat de sârbi, fiindcă bulgarii înaintează din Kopruli spre acest oraș.

Flota engleză a început la 21 Octombrie să bombardeze coasta bulgară dela Marea Egeică, în deosebi orașele Dedeagats și Porta Lagos. — Bombardarea a durat 4 ore, au fost incendiate multe clădiri private. Ministrul președinte bulgar a trimis o notă de protest statelor europene, contra acestei bombardări a unor orașe deschise.

Alte amănunte despre luptele din Serbia, le găsim în rapoartele oficiale de la 23 și 24 Octombrie.

(23 Oct.) — Armata generalului Kövess a pătruns în poziția Kosmaj, zidită ca o cetate, la vest de strada care duce dela Belgrad la Arangelovaț. — Forțele germane cari înaintează prin valea Moraviei, și au isgonit pe sârbi din înălțimea la nord de cursul de jos al râului Iazienica.

La Orșova, o armată alcătuită din trupe austro-ungare și germane au luat pozițiile de munte de pe malul de sud al Dunărei precum și fortul Elisabeta la Tekia. Risipiți și bătuiți în diferite puncte ale frontului lor zdruncinat, sârbii se retrag pretutindeni la sud. Aliații îi urmăresc. La Vișegrad trupe austro-ungare au gonit pe dușman dela înălțimea la răsărit de Drina.

Înaintarea primei armate bulgare a făcut noi progrese la Negotin, la cursul de mijloc al râului Timoc și la sud est de Knjazevac.

Raportul german comunică:

La Vișegrad a fost forțată trecerea peste Drina, iar dușmanul a fost gonit din înălțimea la sud de această localitate. Armata generalului Kövess a luat cu asalt pozițiile dușmane între Lukavica și muntele Kosmaj. Armata generalului Gallvitz a respins pe dușman la răsărit de Palanca, peste riul Jasenica, și la răsărit de Morava, din pozițiile lui de pe linia Alexandrovaț-Orljevo. Am prins peste 600 sârbi. Cedând presiunii de ambele părți, sârbii părăsesc pozițiile lor din linia muntelui Rosutica și înălțimea Slatina. Trupele bulgare au pus stăpînire pe localitățile Negotin și Roglijevo. Ei

sînt în atac continuu la răsărit și miază-zi de Knjazevac și au respins în mod sîngeros atacuri sârbești la sud-vest de Pirot.

Șeful Statului major.

Comunicatul bulgar anunță:

În valea Timocului, trupele noastre au trecut pe malul stîng al râului, între Knjazevac și Zajecsar. Pentru posesiunea orașului Knjazevac sînt lupte în curs. În Macedonia, trupele noastre în lupte aprige au cucerit cea mai mare parte a orașului Üsküb. Luptele sînt în curs acolo. Pe celelalte fronturi, ofensiva trupelor noastre continuă.

(24 Oct.) — Armata generalului Kövess respinge pe dușman dincolo de înălțimea la nord de Arangelovați. Ariergarde sârbești, cari s'au angajat în luptă la sud de Slatina, au fost respinse de batalioanele noastre. Forțele germane cari înaintează de ambele părți de Morava, au cîștigat înălțimea la sud de Palanca și nord de Petrovaț. Forțele cari au trecut Dunărea la Orșova au gonit pe dușman din regiunea muntoasă la vest de Cladova. Bulgarii au trecut de Negotin și cu forțele cari înaintează la nord de Knjazevac au trecut cursul de mijloc al râului Timoc.

Din armata lui Mackensen, partea aceea condusă de generalul Kövess a respins pe Sârbi la răsărit de Lucașica, în direcția sudică. Armata generalului Gallvitz a cîștigat mașul de sud al râului Iasenica, la Palanca, iar mai departe la răsărit a atins linia Rokinovac (la nord de Petrovac) — Ranovac, după ce a înfrînt o rezistență înverșunată a sârbilor. Marele număr de sârbi înmormîntați de trupele noastre, vădește mărimea pierderilor dușmanului. La Orșova, Dunărea a fost trecută, am cîștigat înălțimea Slava Bozija, și am prins acolo 3 ofițeri și 70 soldați sârbi.

Armata generalului bulgar Bojadjev a capturat la Prahova (pe Dunăre, la nord-est de Negotin) un depozit de munițiuni rusești, și a ocupat astăzi între Zajecsar și Knjazevac, malul apusan al Timocului.

Dela celelalte armate bulgare n'au sosit știri noi.

Șeful Statului major.

Ce va face Grecia

Dr. Dillon, corespondentul ziarului englezesc »Daily Telegraph« anunță din Salonic, că guvernul grec Zaimis este ferm decis să evite un conflict armat cu Bulgaria.

Presă franceză scrie că refuzul categoric al Greciei de a ajuta Ententa — va arăta zilele viitoare, dacă Grecia e dispusă de pe acum să se conforme înțelegerii cu Bulgaria.

După »Corriere della Sera« prim ministrul grec ar fi declarat ambasadorului englez și rus — că Grecia va ajuta Serbia, numai dacă Ententa va debarca 300.000 soldați.

TURCIA și DUȘMANII EI

— Noul ministru de externe turc.
— Situația dela Dardanele. —

Președintele Camerei otomane, Halil Bey, a fost numit ministru de externe, în locul mare-lui vizir principele Said Halim.

— Cel mai nou comunicat turc anunță că pe frontul dela Dardanele, la Anafota, artileria turcă a picănit grele perdeni în tranșeele dușmane.

Un torpilor dușman a fost nimerit de focul artileriei turcești, s'a observat o mare explozie pe el. Torpilorul avariat a fost tras de alte torpiloare spre Imbros.

Știrile zilei

Contele Tisza,

plecat ieri la Viena, și se va prezenta azi în audiență la monarh.

„Știți Dv. cum trăiesc robii...“

Din captivitatea rusească primim un răvaș dela un soldat român, care a luptat în Galizia și a fost făcut prizonier. Sînt numai câteva rînduri ce le scrie fratele Zulău, dar care te înduioșează prin naivitatea lor și mai ales prin intențiunea ce se desprinde din ele de a împărtăși celor de acasă că el duce coloz în Siberia un trai de rob — și că altfel... se simte bine.

Transcriem aci întocmai răvașul prizonierului român:

Epistolă dată din Rusia la 30 Septembrie.

Prin puținele mele cuvinte vă fac cunoscut Stimate d-le Redactor, că ajungînd, eu Zulău Lazăr, infanterist la reg. 101, prizonier, vă rog să binevoiați a pune în mult dorita noastră foaie românească, că doar, or ceti și ai mei de acasă. Altcum ne aflăm bine aici, dar știți D-voastră cum trăiesc robii...

(Cu aceasta sîrșesc epistola.

(Cu multă stimă, eu Zulău Lazar din Șetin, comit. Cînad.

Episcopul Lugojului și al 3 lea împrumut de război

În »Foaia oficioasă a Diecesei Lugojului«, găsim un apel adresat credincioșilor și preoților din acea dieceză, ca să contribuie și să »lucereze cu tot zelul pentru succesul cât se poate de splendid al noului împrumut:

În ce privește apoi în particular pe preoți — scrie »Foaia oficioasă« — am primit dela »Pesti Első Hazai Takarékpénztár« două oferte avantajoase.

Ofertul I. Preotul subscrie un anumit număr de acții. Banca plătește prețul acțiilor subscribe, rămânînd în via liberă a subscriitorului, de a replăti băncii prețul acțiilor subscribe în termen de 5 ani, în rate, după plac. În acest caz, procentele după acții formează proprietatea băncii; iar subscriitorul primește procentele numai după suma plătită. — Ofertul II. Preotul subscrie un anumit număr de acții. Banca acordă subscriitorului un cont curent de 100%

adecă prețul întreg al acțiilor subscribe, computînd după cont curent interesul de 5% pe restimp de un an; iar pentru ceilalți ani până la replătirea contului curent, interesele se compete după camăta stabilită prin banca austro-ungară. În acest caz toate operațiunile financiare le îndeplinește banca numită; iar subscriitorul se bucură de un interes de 1¼% de acție până la replătirea contului curent, când și acțiile și procentele acelora vor trece în proprietatea subscriitorului, sau acțiile se vor răscumpăra de stat și subscriitorul primește diferența de camăta.

Fiind condițiunile de subscriere astfel de tot avantajoase, sperăm, că Vener. Cler se va folosi de această ocaziune binevenită pentru acvirarea a cât de multe acții de împrumut pentru războiu.

Furtul dela ministerul de finanțe român

Un furt senzațional s'a descoperit la direcția vămilor din ministerul de finanțe din București.

Din casa de fer, care se găsea în biroul administrației vămilor, au dispărut patru saci mici cari conțineau 77 mii lei, în monede de aur.

Furtul s'a descoperit în împrejurările următoare:

În biroul d-lui Adrian, directorul administrației vămilor, se află o casă de bani, în care se păstrează recipisele pentru plata taxei de export. Tot în această casă se mai păstrau patru saci mici cu monede de aur în valoare de 77.000 lei.

Monedele acestea sunt »salbi« din acelea pe cari le poartă țărâncele la gît, cari nu pot circula și pe cari ministerul în marginile posibilității caută să le retragă din circulație.

De aproape doi ani, s'au adunat monede din acestea, în valoare de 77 mii de lei și cari au fost date în păstrare la direcția vămilor, urmînd ca, cu timpul să fie vărsate la casieria ministerului.

D. Argintaru intrînd în biroul d-lui Adrian unde se aflau adunați și alți funcționari, s'a dus la casa de bani pe care a deschis-o.

A scotocit prin ea câteva minute și apoi foarte alarmat, s'a adresat celor de față:

— Nu știți ce s'a întîmplat? Din casă mi lipsesc cei patru saci cu aur. Să știți că am uitat casa deschisă și i-a furat cineva!

Foarte alarmați de această destăinuire, funcționarii au rămas cu toții în birou și d. Adrian a înștiințat pe directorul vămilor de cele ce s'au întîmplat.

Din cercetările ce s'au făcut se crede că furtul a fost săvârșit de cineva din ministerul de finanțe.

Au fost cercetați funcționarul Argintaru și alții din celelalte birouri.

După amiazi, Siguranța a făcut o descindere la locuința d-lui Argintaru.

Se continuă cu cercetările.

Subscrieți la împrumutul de războiu, unde vă asigurați cele mai bune dobânzi.

Ultima oră

Dedeagats, orașul și portul bulgar distrus de bombardarea flotei Ententei

Sofia, 25 Octombrie. — Agenția telegrafică bulgară anunță: Bombardarea portului Dedeagats de către francezi și englezi s'a făcut fără o incunoștințare prealabilă a populației din acest oraș deschis și neintărit — așa că ea n'a avut timp să se refugieze. Până acum s'a constatat moartea a 25 femei. Întreg orașul este o ruină. Toate casele, clădirile private, și publice sînt distruse. De sub dărămături sînt mereu scoase cadavrele femeilor și copiilor.

Astfel orașul a ajuns o jertfă a furiei nepuțincoase a Ententei, care în lipsa unei victorii pe câmpurile de luptă, nimicește un oraș fără apărare.

Ce spun Sârbii despre înfrîngerile lor

Geneva, 25 Octombrie. — Biroul Presei sîrbece dela Niș — trimete următorul comunicat în care caută să reducă importanța victoriilor bulgare și austro-germane:

Bulgarii au început ostilitățile fără declarațiune prealabilă de războiu la 11 Octombrie. În dimineața acelei zile au atacat pozițiile noastre dela Kifka și Corița Glavane, pătrunzînd pe teritoriul nostru un klm. Au atacat pozițiunea noastră dela Vanove Livade unde au fost respinși. Au atacat și luat pozițiunea Bisana Bukva pe care am recucerit-o în cursul nopții. Au mai întreprins fără rezultat câteva atacuri contra pozițiilor de lingă defileul Kadi bogaz.

La 13 Oct. ora 11 dim. au dat un atac pe întreaga frontieră cu concursul artileriei lor care a continuat să tragă și la 14 Oct. În direcțiunea Kiadi Bogaz, bulgarii au pătruns 4 klm. pe teritoriul nostru.

Dela Zlenobrod artileria inamică a atacat două trenuri pe calea Prahovo-Zaicear. Numai după ce a izbutit să ocupe prin surprindere punctele de graniță de pe linia Knajevăț, Krva, Palanka, Golce, Orlavaci, Kamen, Bcsovici, Deciani, Gladenăț, Tsni, Vrh, Ravna, Devebair și Bogidarița — guvernul bulgar a declarat războiul.

La 15 Oct. bulgarii au atacat cu putere pozițiunile noastre dela est și sud-est de Zaicear prin asalturi. Trei atacuri inamice au fost respinse. O luptă s'a dat la sud-est de Knajevăț și în direcția defileului Sf. Nicolae.

Atacul pe malul stîng al Niceavei lingă Gidoman și Buvlac și Vlasina și atacul în direcția Egripalanka lingă Ciupina Brdo și în direcția Stumița au fost respinse.

La 16 Oct. se dădea o luptă în valea Bioganița în direcția Egripalanka și Vlasina. Lupte cîncene s'au dat pentru cucerirea pozițiunei de lingă Zaicear lingă Svinski, localitatea a fost perdută și recucerită. Inamicul a lăsat 200 morți.

La 17 Octombrie n'a fost nimic de semnalat pe frontul de est.

Pe frontul de nord, la 17 o luptă s'a dat în direcția Moravei pe linia Malakrsna, Ossiponița, Topinița, Kula. Luptele continuă încă.

La 18 nimic important de semnalat.

La 19 am recucerit Gradișca, la vest de Sarbanovăț.

Atacurile inamice au fost oprite la Eoglievo, la sud de Negotin și lingă Kralievo Selo.

La sud de Vlasinsk Vlato au loc lupte cîncene.

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 22.